

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

УДК 371.311:811.111

Айзікова Л.В.

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

БАЗОВІ ПРИНЦИПИ ВЗІРЦЕВОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ НОСІВ ІНШИХ МОВ: АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОСВІД

Анотація. У статті автор пропонує виклад та аналіз ключових принципів взірцевого навчання англійської мови, розроблених експертами Міжнародної асоціації викладачів англійської мови для носіїв інших мов TESOL з ціллю адаптації їх до національного контексту української системи освіти. За твердженням колективу розробників, ці принципи є стратегічними цілями для досягнення досконалості у викладанні і мають служити основою для будь-якої програми підготовки з англійської мови на кожному рівні освіти. Системне та послідовне дотримання зазначених принципів забезпечить ефективну адаптацію навчального процесу до особистісних характеристик та досвіду учнів, дозволить продемонструвати учням високі очікування вчителя щодо їхньої успішності, що сприятиме підсиленню їхньої мотивації та підвищить продуктивність навчання.

Ключові слова: Шість принципів взірцевого навчання, Міжнародна асоціація TESOL, англійська мова як друга мова спілкування, мовна освіта, методика викладання англійської мови.

Aizikova Lidiia

Mykolaiv V.O. Sukhomlynskyi National University

BASIC PRINCIPLES FOR EXEMPLARY TEACHING OF ENGLISH TO NON-NATIVE SPEAKERS: AMERICAN EXPERIENCE

Summary. The article reveals analysis of the key principles for exemplary teaching of English learners developed by the experts of the TESOL International Association with the purpose of adapting them to the national context of the Ukrainian education system. According to the team of developers, these principles are strategic goals for achieving excellence in teaching and should serve as the foundation of any English language learning program at every level of education. The relevance of the principles for the educational context in the United States in the 21st century is justified by a number of academic and socio-cultural reasons. The purpose of teaching English, according to the vision of the TESOL community, is to provide the students' progress in the education system and beyond; to help them master English at an advanced level; to prepare students for university studies, successful career, achievement of individual goals; to support their own culture and language while teaching English. Consistent adherence to these principles for exemplary teaching of English learners will ensure effective adaptation of the learning process to personal characteristics and students' experiences, enhance their motivation and increase the productivity of learning. The principles promote a high level of flexibility and adaptability of learning, which is achieved through the teacher's prompt response to the learning situation, systematic feedback on students' progress. An important aspect of the principles is the promotion of continuous professional development of teachers, constant cooperation within professional associations, systematic exchange of best practices and mutual support in solving current problems. The effectiveness of the TESOL International Association recommendations in the context of the English language learning system in Ukraine is beyond doubt, because the problems addressed by the recommendations (improving learning efficiency, integrating appropriate content, preparing students for cross-cultural communication, etc.) are extremely relevant to our national context.

Keywords: the 6 Principles for Exemplary Teaching of English Learners, TESOL International Association, ESL, language pedagogy, instructional design.

Постановка проблеми. В умовах активної інтеграції України у світовий економічний, політичний, інформаційний та освітній простір надзвичайно високого значення набуває володіння громадянами нашої країни англійською мовою як найбільш популярною мовою міжнародного спілкування. Ці обставини накладають велику відповідальність на національну систему підготовки з англійської мови і спонукають спільноту вчителів англійської мови до вивчення успішного досвіду зарубіжних колег. Безсумнівними є досягнення системи підготовки з англійської мови Сполучених Штатів Америки як мультикультурної держави, що має тривалу практику інтеграції представників багатьох культур та носіїв різних мов у англійськомовну спільноту країни. Розгалужена

державна система підготовки з англійської мови успішно функціонує завдяки об'єднаним зусиллям професіоналів, які регулярно працюють над теоретичними та практичними питаннями мовної освіти та методики викладання англійської мови і активно поширюють результати своїх напрацювань. Привідну роль у цій діяльності відіграє заснована у США Міжнародна асоціація викладачів англійської мови для носіїв інших мов TESOL (Teachers of English to Speakers of Other Languages), історія якої нараховує більше 50 років, а склад – понад 45 тис. членів по всьому світові. Безцінний багаж напрацювань, акумульований учасниками цієї професійної спільноти має велику цінність для удосконалення методик навчання іноземної мови в національній системі освіти України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти мовної освіти та методики викладання англійської мови вивчалися широким колом зарубіжних дослідників, на чий доробок спирається сучасна викладацька спільнота. В контексті теми цієї публікації варто відзначити напрацювання J. Abedi, S. An, K. Ballantyne, J. Batalova, P. Bode, H. Burr, N. Cloud, M. Dove, S. Echevarria, K. Ferriere, S. Fitzsimmons, F. Genesee, C. Goldenberg, E. Haas, E. Hamayan, S. Hayakawa, A. Honigsfeld, B. Keysar, J. Kim, J. Levy, R. Linqanti, V. Marian, D. Murphy, S. Nieto, G. Orfield, R. Rumberger, A. Sanderman, W. Saunders, G. Sunderman, T. Smyth, D. Schon, A. Shook, D. Short, M. Vogt, J. Zong та ін.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Однак, в умовах потужного потоку інформації у сьогоденному суспільстві та високого робочого навантаження учитель-практик потребує конкретного керівництва з удосконалення методики викладання англійської мови. Завдання з розв'язання цієї проблеми поставила Міжнародна асоціація TESOL, яка вважає, що активний інтерес до вивчення англійської мови в усьому світі створює потребу в загальному розумінні теорії вивчення другої мови спілкування, ефективної організації процесу навчання та оцінювання, що є ключем для прийняття вчителем обґрунтованих рішень з урахуванням усіх суттєвих факторів у своїй практичній діяльності. Актуальність необхідності поширення доробку членів організації серед української педагогічної спільноти підсилюється новітністю результатів зазначених напрацювань, адже вони щойно були оприлюднені під час останньої Міжнародної конвенції TESOL, яка відбулася 12-15 березня 2019 року в м. Атланта (США). Міжнародна асоціація TESOL визначила основний набір універсальних ключових принципів для зразкового викладання англійської мови – «Шість принципів взірцевого навчання» («The 6 Principles for Exemplary Teaching of English Learners»), що спираються на десятиліття досліджень у галузі мовної освіти та теорії вивчення мови. За твердженням колективу розробників, ці принципи є стратегічними цілями для досягнення досконалості у викладанні і мають служити фундаментом для будь-якої програми підготовки з англійської мови на кожному рівні освіти.

Отже, **метою цієї статті** є виклад та аналіз ключових принципів взірцевого навчання англійської мови, розроблених експертами Міжнародної асоціації викладачів англійської мови для носіїв інших мов TESOL з ціллю адаптації їх до національного контексту української системи освіти.

Виклад основного матеріалу. Маючи суттєвий доробок в галузі мовної освіти та теорії і практики вивчення англійської мови, Міжнародна асоціація TESOL вважає, що всі мови та культури мають рівну цінність і сприяють багатомовності та мультикультуралізму. Повага до всіх мов і культур є основною цінністю. Усвідомлення того, що велика кількість людей у всьому світі хочуть вивчати англійську мову з різних особистих, академічних та економічних причин, спонукало TESOL як провідну організацію

професіоналів у галузі викладання англійської мови розповсюдити відповідні рекомендації, розроблені на основі результатів досліджень та найкращої практики [15, с. 2].

Актуальність шести універсальних принципів взірцевого викладання англійської мови для освітнього контексту в Сполучених Штатах Америки в XXI столітті обґрунтовується низкою академічних та соціокультурних причин.

Учні та студенти, які вивчають англійську мову є найбільш швидко зростаючою категорією в системі освіти США, і їхня кількість зростає щорічно. Так, вона складала близько 10% учнів у загальноосвітніх школах у 2014-15 навчальному році, і очікується, що цей показник досягне 20% до 2020 року [8]. Дослідження свідчать, що кількість студентів, які відчувають проблеми щодо академічної мови, значно вища, ніж кількість учнів, які звернулися до програм мовної підтримки, спрямованих на підготовку до сприйняття академічного контенту. Крім того, виявлено, що зазначені програми не дозволяють набути всіх академічних навичок з англійської мови, які дозволили б успішно брати участь у профільному навчанні.

Значна кількість вчителів початкової та середньої школи не мають належної підготовки, необхідної для ефективного навчання англійської мови. Вчителі англійської як другої мови спілкування (English as a second language – ESL) пройшли формальну підготовку для викладання англійської мови, однак, такі важливі аспекти, як інтеграція контенту в основні курси з вивчення другої мови спілкування, а також крос-культурна комунікація не є нормативними компонентами їхньої підготовки [7]. Національні стандарти для педагогічних навчальних закладів визнають, що вчителі повинні розуміти, як працювати з різнорідними групами учнів, беручи до уваги культурні та мовні відмінності учнів при розробці навчальних програм. Проте, стандарти не мають достатньої конкретики щодо способів досягнення зазначених цілей. Тож, вчителі потребують підтримки для детального оволодіння методиками з викладання академічної мови та формування навичок грамотності, необхідних учням для певних предметних областей.

Освітні реформи в Сполучених Штатах протягом останніх двох десятиліть підвищили вимоги до академічності рівня навчання і підсилили заходи з підзвітності, що негативно вплинуло на оцінку успішності учнів, для яких англійська мова не є рідною. Такі учні відчувають подвійне навантаження під час навчання, вивчаючи академічну англійську мову одночасно з оволодінням змістом навчальних дисциплін – точних, природничих, суспільних наук, тощо. Необхідність постійно проходити стандартні тести з різних навчальних дисциплін, розроблені для носіїв англійської мови, вимагає від таких учнів витрати часу та зусиль, які потрібні їм для оволодіння академічною англійською мовою. В результаті, таке тестування не є валідним або надійним [1]. Як наслідок, статистика останніх п'ятнадцяти років виявляє стабільний розрив між навчальними досягненнями учнів-носіїв англійської мови та учнів, для яких англійська мова не є рідною [9].

Неусвідомлення суспільством необхідності підсилення програм навчання англійської мови може мати серйозні суспільні наслідки. У деяких випадках, коли школи та округи демонстрували недостатньо високі показники успішності під час загальнодержавного тестування, відповідальність покладалась особисто на учнів, їхні мовні обмеження не бралися до уваги. Прогресивна освітянська спільнота вважає, якщо політики та широка громадськість не розуміють специфіки процесу навчання нерідною мовою і того, що педагогічний колектив потребує відповідної професійної підготовки та досвіду для роботи з зазначеною категорією учнів, вони помилково звинувачують самих учнів та їх сім'ї. В найгірших випадках низькі результати загальнодержавного тестування призводять до закриття шкіл, переміщення педагогічного персоналу та закріплення упередженого ставлення до учнів, для яких англійська мова не є рідною [12].

Та обставина, що антиіммігрантські упередження в Сполучених Штатах активізувалися протягом останніх років, має негативні наслідки як для учнів програм з вивчення англійської мови так і для самих програм. Незважаючи на те, що понад 70 відсотків учнів, для яких англійська мова не є рідною, народилися в Сполучених Штатах, публічна риторика часто ототожнює їх з іммігрантами, а іноді й з нелегальними іммігрантами [17]. З точки зору носіїв такої ідеології фінансування програм з вивчення англійської мови є витратою коштів, що, у свою чергу, впливає на фінансування освіти та підвищення кваліфікації викладачів у цілому.

Освітня спільнота Сполучених Штатів вимагають централізованої підтримки щодо поширення кращих практик з навчання англійської мови в сучасних освітніх та соціально-політичних умовах. TESOL є провідною професійною організацією з викладання англійської мови в Сполучених Штатах, місія якої полягає в підвищенні якості викладання англійської мови шляхом підтримки професійного розвитку, практичних досліджень, стандартизації та суспільного сприяння. Маючи високу, перевірену роками репутацію в епоху суворих стандартів і вагомості тестування, професійна організація TESOL володіє усім потрібним потенціалом для підтримки педагогів у визначенні «чому», «що» і «як» високоякісного навчання. Метою навчання англійської мови має бути не підготовка до успішного проходження тестів згідно з визначеними стандартами, а готовність учнів до одержання бажаної освіти та успішної кар'єри у обраних ними галузях [15, с. 4].

Переконання у тому, що знання більше, ніж однієї мови і культури, несе користь усім учням і є базовою цінністю, було задеклароване Міжнародною організацією TESOL в перших стандартах з англійської мови як другої мови спілкування у 1997 році і послідовно включене в усі наступні стандарти та базові документи. Це переконання залишається провідною засадою сучасної позиції організації TESOL. Взаємодія в глобалізованому суспільстві будується на лінгвістичній та культурній різноманітності. Технології і торгівля наблизили народи і зробили крос-культурне спілкування невід'ємною характеристикою взаємодії. Ефективна освіта в 21-му столітті повинна нада-

вати можливість усім учням вивчати інші культури та мови світу. Розуміння різних точок зору, життєвого досвіду і світогляду збагачує і формує міжкультурну компетентність [5].

Метою навчання англійської мови, згідно з баченням спільноти TESOL, є забезпечення успішності учнів в системі освіти та за її межами, оволодіння англійською мовою на просунутому рівні, готовності до навчання в університетах, успішної кар'єри, досягнення особистих життєвих цілей, підтримування власної культури та мови під час вивчення англійської. Для досягнення зазначених цілей фахівці TESOL сформулювали характеристики, що мають бути притаманні ефективній програмі навчання англійської мови.

Навчальні програми для учнів, що вивчають англійську мову, мають бути чіткими, релевантними, розробленими та впровадженими з розумінням того, що навчання здійснюється другою мовою спілкування учнів. Протягом багатьох років – більшої частини 20-го століття – учні, для яких англійська мова не є рідною, направлялися на навчання у спеціалізовані класи зі знизеними стандартами змісту навчання. Такий підхід є докорінно неправильним в сучасних умовах. Стандарти та навчальні програми повинні відповідати освітнім цілям учнів, повинні приводити їх до бажаних результатів розвитку навчальних та кар'єрних траєкторій. Досягнення зазначеної мети можливе не лише за рахунок застосування різних аспектів диференціації, а й за умови забезпечення цілеспрямованого професійного розвитку педагогів, направлено на надання всебічної підтримки учнів на їхньому шляху до оволодіння другою мовою [4; 16].

Учні, що вивчають англійську мову як другу мову спілкування, включаючи учнів з особливими потребами, повинні мати доступ до всіх програм і послуг. У Сполучених Штатах Америки освітні округи юридично зобов'язані забезпечити рівним доступом до якісної освіти всі категорії учнів [16]. Програми з вивчення англійської мови повинні відповідати трьом офіційно закріпленим критеріям: 1) базуватися на ґрунтовних освітніх принципах та теоретичній базі; 2) реалізовуватися із залученням відповідних людських, матеріально-технічних та методичних ресурсів; 3) виконуватися протягом періоду часу, необхідного для забезпечення паритетного ставлення до учнів, що є носіями іншої мови, відповідно до учнів, для яких англійська мова є рідною мовою спілкування. Більше того, мовний бар'єр не повинен бути перешкодою для участі у спеціалізованих програмах для учнів з навчальними обмеженнями чи програмах для обдарованих та талановитих учнів [2].

Відповідальність за навчання англійської мови бере на себе весь педагогічний персонал. Усі вчителі освітнього закладу повинні надавати підтримку викладачам англійської мови у розвитку навичок академічного мовлення та письма за всіма областями навчального контенту відповідно до високих стандартів академічної мови. Учні, що вивчають англійську мову, повинні розвивати навички грамотності для кожної області контенту, оскільки вони одночасно вивчають, застосовують і застосовують поняття контент-області

через свою другу мову спілкування [11]. Отже, учням необхідно максимально збільшити час вивчення академічної англійської мови і контенту протягом усього навчального дня, а це можливе лише за умови, що всі викладачі здійснюють цілепокладання та планування занять, орієнтуючись на обидва напрямки розвитку учнів [6].

Весь педагогічний персонал поважає, підтримує та популяризує мовні та культурні знання та досвід учнів; шанує багатомовність та різноманітність; підтримує політику сприяння розвитку індивідуальних мовних прав та мультикультурної освіти; допомагає підготувати студентів як відповідальних громадян світу. Вивчаючи англійську мову, учні повинні мати можливість підтримувати і розвивати свою рідну мову і бути частиною спільноти, яка поважає їх культуру [3]. Слід відзначати і заохочувати практику вивчення двох і, навіть, трьох мов у будь-яких освітніх закладах як в США, так і за їх межами [10].

Професіонали TESOL мають бути визнані як фахівці, що володіють знаннями, навичками та якостями необхідними для забезпечення високоякісного викладання англійської мови. Представники вчительської професії протягом багатьох років боролися з помилковим уявленням про те, що будь-яка людина, яка розмовляє англійською мовою, здатна її викладати. Одержання професійної підготовки вчителя англійської мови не є еквівалентом навичок володіння англійською як рідною мовою. Професіонали TESOL проходять ґрунтовну методичну підготовку, яка дозволяє їм фахово як планувати і диференціювати навчання, так і забезпечувати культурологічну підготовку учнів, здійснювати оцінювання результатів навчання та їхню інтерпретацію. Вони постійно слідкують за науковими дослідженнями та політикою в галузі мовної освіти, вдосконалюють свої професійні знання та навички [7; 13; 14].

Освітня політика, навчальні програми та практика повинні ґрунтуватися на сьогоденних дослідженнях та точній інформації. Вкрай важливо, щоб політики та адміністратори в галузі освіти керувалися актуальними дослідженнями для прийняття рішень з удосконалення чи перегляду програм з вивчення англійської мови. Слід боротися з міфами про те, що занурення учня у мовне середовище є достатнім способом засвоєння академічної англійської мови. Той факт, що людина може спілкуватися англійською мовою не свідчить про володіння всіма аспектами мови на достатньому академічному рівні. Дослідження, проводжувані протягом останніх тридцяти років, просунули розуміння механізмів засвоєння мови на якісно новий рівень, дали докази того, що вивчення мови потребує значних інвестицій часу та ресурсів. Заощадження на них не дасть освітніх або економічних результатів, яких прагне суспільство та його громадяни [6].

Згідно бачення робочої групи розробників «Шести принципів взірцевого навчання англійської мови», запропонована ними концепція не є революційною чи новаторською. Тим не менше, вона є концентрованим викладом провідних позицій, що впливають з багатолітніх досліджень у галузі мовної педагогіки та теорії вивчення мови. Сформульовані у вигляді простих твер-

джень, вони мають значну вагу і, за умови сумлінного та послідовного дотримання, здатні перетворити процес навчання з боротьби за досягнення мети на послідовний шлях до успіху [15, с. 7].

Отже, взірцеве навчання англійської мови, згідно з концепцією Міжнародної організації TESOL, ґрунтується на таких шести принципах:

1. Знайте своїх учнів. Вчителі вивчають основні відомості про сім'ї, мови, культуру та освітню базу своїх учнів, щоб мати можливість ефективно залучати їх до процесу навчання, а також розробляти й проводити заняття більш ефективно.

2. Створіть умови для вивчення мови. Вчителі формують культуру навчального середовища, яка гарантує, що учні комфортно почуватимуться в класі. Педагоги приймають рішення щодо фізичного середовища, ресурсів та соціальної інтеграції студентів для сприяти вивченню мови.

3. Розробляйте якісні уроки. Вчителі планують значущі уроки, які сприяють вивченню мови та допомагають учням розробляти ефективні стратегії власного навчання та набувати навичок критичного мислення. Уроки послідовно випливають з цілей навчання.

4. Гнучко адаптуйте доставку уроку. Вчителі постійно аналізують ефективність своєї роботи на основі спостереження та рефлексії, щоб визначити, наскільки учні досягають цілей навчання. Якщо учні відчують неподоланні труднощі або, навпаки, не стикаються з викликами, вчителі розглядають можливі причини та коригують свою роботу.

5. Здійснюйте моніторинг та оцінку розвитку мовних компетенцій студентів. У процесі вивчення мови учні навчаються різними темпами, тому викладачі регулярно контролюють і оцінюють розвиток мовних навичок для того, щоб забезпечити ефективне просування. Вчителі регулярно збирають дані для вимірювання прогресу учнів.

6. Взаємодійте та співпрацюйте в рамках професійних об'єднань. Вчителі об'єднують зусилля з іншими професіоналами, аби забезпечити кращу підтримку для своїх учнів при створенні навчальних програм, організації процесу викладання та захисті їхніх інтересів. Вчителі регулярно здійснюють роботу з власного професійного розвитку [15, с. 8].

Висновки і пропозиції. Системне та послідовне дотримання зазначених принципів взірцевого навчання англійської мови забезпечить ефективну адаптацію навчального процесу до особистісних характеристик та досвіду учнів, дозволить продемонструвати учням високі очікування вчителя щодо їхньої успішності, що сприятиме підсиленню їхньої мотивації та підвищить продуктивність навчання. Застосування різноманітних підходів, пропаговане принципами взірцевого навчання, передбачає засвоєння нового матеріалу за допомогою різноманітних методик та прийомів, підтримку у виробленні особистих стратегій навчання та розвитку навичок критичного мислення. Принципи пропагують високий рівень гнучкості та адаптивності навчання, який досягається за допомогою оперативного реагування вчителя на учбову ситуацію, систематичного зворотнього зв'язку, надання відгуків на роботу учнів. Важливим елементом Принципів є пропаганда безперервного професійного

розвитку вчителів, постійної співпраці в рамках професійних об'єднань, систематичного обміну найкращими практиками та взаємної підтримки у вирішенні поточних проблем.

Корисність рекомендації Міжнародної асоціації TESOL в контексті системи навчання англійської мови в Україні є безсумнівною, адже проблеми, на подолання яких спрямовані рекомендації (підвищення ефективності навчання, інтеграція відповідного контенту, підготов-

ка учнів до крос-культурної комунікації тощо). є надзвичайно актуальними для національного контексту. Тож, предметом подальших пошуків має бути робота над практичними рекомендаціями з впровадження шести принципів вірцевого навчання англійської мови в методику навчання англійської мови на всіх рівнях освіти в Україні. Ще одним перспективним напрямом роботи є адаптація зазначених принципів до методик викладання інших іноземних мов.

Список літератури:

1. Abedi J., & Linqunti R. *Issues and opportunities in improving the quality of large scale assessment systems for English language learners*. Stanford, CA: Stanford University, Understanding Language Initiative, 2012. URL: <https://ell.stanford.edu/sites/default/files/pdf/academic-papers/07-Abedi%20Linqunti%20Issues%20and%20Opportunities%20FINAL.pdf>
2. Burr E., Haas E. & Ferriere K. *Identifying and supporting English learner students with learning disabilities: Key issues in the literature and state practice* (REL 2015–086). Washington, DC: U.S. Department of Education, Institute of Education Sciences, National Center for Education Evaluation and Regional Assistance, Regional Educational Laboratory West, 2015. URL: <http://ies.ed.gov/ncee/edlabs>
3. Canagarajah A.S. & Wurr A. *Multilingual communication and language acquisition: New research direction. Reading matrix*, 2011. № 11. P. 1–15. URL: http://www.readingmatrix.com/articles/january_2011/canagarajah_wurr.pdf
4. Cloud N., Genesee F. & Hamayan E. *Literacy instructions for English language learners*. Portsmouth, NH: Heinemann, 2009.
5. Commission on Language Learning. *America's languages: Investing in language education for the 21st century*. Cambridge, MA: American Academy of Art and Sciences, 2017. URL: <https://www.amacad.org/publication/americas-languages>
6. Horwitz A.R., Uro G., Price-Baugh R., Simon C., Uzzell R., Lewis S., & Casserly M. *Succeeding With English Language Learners: Lessons Learned from the Great City Schools*. Washington, DC : Council of the Great City Schools, 2009. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED508234.pdf>
7. Lopez F., Scanlan M. & Gundrum B. *Preparing teachers of English language learners: Empirical evidence and policy implications. Education Policy Analysis Archives*, 2013. № 21(20). P. 1–31.
8. National Center for Education Statistics [NCES]. *English language learners in public schools. The Condition of education*, 2017. URL: https://nces.ed.gov/programs/coe/indicator_cgf.asp
9. Murphy D. *The academic achievement of English language learners: Data for the U.S. and each of the states. Research Brief*. Bethesda, MD : Child Trends, 2014. URL: <https://www.childtrends.org/wp-content/uploads/2015/07/2014-62AcademicAchievementEnglish.pdf>
10. Nieto S. & Bode P. *Affirming diversity: The sociopolitical context of multicultural education* (5th ed.). Boston, MA : Pearson Allyn & Bacon, 2008.
11. Short D. & Echevarria J. *Developing academic language with the SIOP Model*. Boston, MA: Pearson Allyn & Bacon, 2016.
12. Smyth T.S. Who is No Child Left Behind leaving behind? *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and ideas*, 2008. № 81(3). P. 133–137.
13. Staehr Fenner D. *Implementing the Common Core State Standards for English learners: The changing role of the ESL teacher*. Alexandria, VA : TESOL, 2013.
14. TESOL International Association (TESOL). *Standards for Initial TESOL Pre-K-12 Teacher Preparation Programs*. Alexandria, VA : Author, 2018. URL: <https://www.tesol.org/advance-the-field/standards/tesol-caep-standards-for-p-12-teacher-education-programs>
15. TESOL International Association (TESOL). *The 6 Principles for Exemplary Teaching of English Learners: Grades K-12*. Alexandria, VA : Deborah J. Short, Helene Baker, Nancy Cloud, Andrea B. Hellman, and Linda New Levine, 2018.
16. U.S. Department of Education, Office for Civil Rights, & U.S. Department of Justice, Civil rights Division [UDES & USDOJ]. *Dear colleague letter: English learner students and limited English proficient parents*. Washington, DC : Author, 2015. URL: <https://www2.ed.gov/about/offices/list/ocr/letters/colleague-201401-title-vi.pdf>
17. Zong J. & Batalova J. *The limited English proficient population in the United States*. Washington, DC : Migration Policy Institute, 2015. URL: http://curry.virginia.edu/uploads/resourceLibrary/MPI_Report_2015.pdf

References:

1. Abedi J., & Linqunti R. (2012). *Issues and opportunities in improving the quality of large scale assessment systems for English language learners*. Stanford, CA : Stanford University, Understanding Language Initiative. Available at: <https://ell.stanford.edu/sites/default/files/pdf/academic-papers/07-Abedi%20Linqunti%20Issues%20and%20Opportunities%20FINAL.pdf>
2. Burr, E., Haas, E. & Ferriere, K. (2015). *Identifying and supporting English learner students with learning disabilities: Key issues in the literature and state practice* (REL 2015–086). Washington, DC : U.S. Department of Education, Institute of Education Sciences, National Center for Education Evaluation and Regional Assistance, Regional Educational Laboratory West. Available at: <http://ies.ed.gov/ncee/edlabs>
3. Canagarajah, A.S. & Wurr, A. (2011). *Multilingual communication and language acquisition: New research direction. Reading matrix*, 11, pp. 1–15. Available at: http://www.readingmatrix.com/articles/january_2011/canagarajah_wurr.pdf
4. Cloud, N., Genesee, F. & Hamayan, E. (2009). *Literacy instructions for English language learners*. Portsmouth, NH : Heinemann.

5. Commission on Language Learning. (2017). *America's languages: Investing in language education for the 21st century*. Cambridge, MA : American Academy of Art and Sciences. Available at: <https://www.amacad.org/publication/americas-languages>
6. Horwitz, A. R., Uro, G., Price-Baugh, R., Simon, C., Uzzell, R., Lewis, S., & Casserly, M. (2009). *Succeeding With English Language Learners: Lessons Learned from the Great City Schools*. Washington, DC : Council of the Great City Schools. Available at: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED508234.pdf>
7. Lopez, F., Scanlan, M. & Gundrum, B. (2013). *Preparing teachers of English language learners: Empirical evidence and policy implications*. *Education Policy Analysis Archives*, 21(20), pp. 1–31.
8. National Center for Education Statistics [NCES]. (2017). *English language learners in public schools. The Condition of education*. Available at: https://nces.ed.gov/programs/coe/indicator_cgf.asp
9. Murphy, D. (2014). *The academic achievement of English language learners: Data for the U.S. and each of the states. Research Brief*. Bethesda, MD: Child Trends. Available at: <https://www.childtrends.org/wp-content/uploads/2015/07/2014-62AcademicAchievementEnglish.pdf>
10. Nieto, S. & Bode, P. (2008) *Affirming diversity: The sociopolitical context of multicultural education* (5th ed.). Boston, MA: Pearson Allyn & Bacon.
11. Short, D. & Echevarria, J. (2016). *Developing academic language with the SIOP Model*. Boston, MA : Pearson Allyn & Bacon.
12. Smyth, T.S. (2008). Who is No Child Left Behind leaving behind? *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and ideas*, 81(3), pp. 133–137.
13. Staehr Fenner, D. (2013). *Implementing the Common Core State Standards for English learners: The changing role of the ESL teacher*. Alexandria, VA : TESOL.
14. TESOL International Association (TESOL) (2019). *Standards for Initial TESOL Pre-K-12 Teacher Preparation Programs*. Alexandria, VA : Author. Available at: <https://www.tesol.org/advance-the-field/standards/tesol-caep-standards-for-p-12-teacher-education-programs>
15. TESOL International Association (TESOL) (2018). *The 6 Principles for Exemplary Teaching of English Learners: Grades K-12*. Alexandria, VA: Deborah J. Short, Helene Baker, Nancy Cloud, Andrea B. Hellman, and Linda New Levine.
16. U.S. Department of Education, Office for Civil Rights, & U.S. Department of Justice, Civil rights Division [UDES & USDOJ] (2015). *Dear colleague letter: English learner students and limited English proficient parents*. Washington, DC : Author. Available at: <https://www2.ed.gov/about/offices/list/ocr/letters/colleague-201401-title-vi.pdf>
17. Zong, J. & Batalova, J. (2015). *The limited English proficient population in the United States*. Washington, DC : Migration Policy Institute. Available at: http://curry.virginia.edu/uploads/resourceLibrary/MPI_Report_2015.pdf